

[Hermeneutický přístup ve vztahu k budoucnosti]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2001](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2001](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 18. 10. 2001
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 18. 10. 2001

[Hermeneutický přístup ve vztahu k budoucnosti]

Hermeneutický přístup je nejen možný, ale dokonce naprosto nutný tam, kde se člověk vědomě a záměrně obrací tváří v tvář k budoucnosti resp. do budoucnosti. V evropské, konkrétně křesťanské tradici se mluví o naději a o víře. To, že víra i naděje mohou být podrobeny reflexi (a to nikoliv psychologické introspekci, což je metodologicky něco toto *genere* odlišného), lze vykládat pouze tak, že se reflexe dokáže vztahovat také k tomu, k čemu se víra a naděje upínají, tedy k něčemu, co tu „ještě není“, ale co nemůže být redukováno na konstrukt, představu nebo iluzi, kterou „máme“ a již nějak „disponujeme“, takže se k ní můžeme vztáhnout také kriticky a odmítavě a třeba ji vyměnit za jinou. Víra i naděje jsou otevřeny vůči tomu, co si nevymýšlejí, ale co vsutku (byť nepředmětně, ještě nepředmětně, nerealizovaně) „přichází“, co sice volá po naší asistenci a pomoci, po naší reakci a tedy aktivitě, ale co není ničím „reálným“ ve smyslu objektivní danosti, tak aby „působilo“ jaksi „zezadu“, z minulosti, ať už dávnější nebo právě jen uplývající a uplynulé. Hermeneutický přístup je dvojím způsobem spjat s budoucností: především je sám přístupem aktivním, tj. je aktivitou – a jako aktivita je závislý na přicházejícím času, do něhož je každá akce, každá aktivita zaměřena. Ale ten hermeneutický přístup, který si je vědom toho, že chce porozumět jistým reliktním dřívějším případům porozumění, nemůže zůstat jen u těchto reliktních, a ovšem nemůže zůstat ani jen u toho, že by dodatečně „konstruoval“ to, co je k onomu porozumění nezbytné (tj. že by to interpoloval resp. ze svého hlediska dotvářel), ale hermeneutický přístup musí náležitě rozpoznat, kdy je třeba chápané a interpretované také „extrapolovat“, tj. pojmout do úlohy porozumět také to, čemu také to, co je chápáno, bylo resp. muselo být kdysi otevřeno, aniž se to stalo součástí tehdejšího porozumění. A toho je nová interpretace, nové porozumění, odkázané jen na zmíněné relikty, schopno je za toho předpokladu, že se samo dokáže vztáhnout k tomu, co se ani v jeho případě nikdy nemůže stát součástí jeho porozumění, i když vždycky je a nikdy nepřestane být jeho podmínkou, *conditio sine qua non*, ovšem podmínkou, která se vždy znovu otevírá, ale nikde není „dána“.

(Písek, 011018-1.)